

COLUMN

TEKENLES

Margreeth Kloppenburg

Margreeth Kloppenburg publiceert, spreekt en adviseert over integriteit in de beroepspraktijk. Ze is verbonden aan o.a. de Hogeschool Utrecht, Nyenrode Business University, bestuurslid Stichting Beroepseer en lid van de adviesgroep Ethiek, cultuur en gedrag van de NBA.

Is het eigenlijk wel mogelijk, wat de accountant al jaren doet? De publieke taak combineren met een commerciële, ondernemende rol? Zelf viel ik even stil toen de vraag zo werd neergelegd in ons midden. Omdat het antwoord 'nee' nogal wat implicaties heeft. En een volmondig 'ja' er bij mij kennelijk toch ook niet zonder voorbehoud uit komt.

Er was sprake van 'ons midden' omdat de vraag niet alleen aan mij, maar ook aan een illuster gezelschap werd gesteld. Dit gezelschap had zich verzameld in Den Haag, om daar in gesprek te gaan met de Commissie Toekomst Accountancysector. Onmiddellijk omarmd en afgekort tot CTA, in een moeite door met MCA en NBA; u integreert afkortingen en commissies in uw taalgebruik alsof het niets is. Maar het is natuurlijk wel wat.

Ik teken tegenwoordig hele schema's voor studenten om hen uit te leggen wie waar iets over heeft te zeggen namens wie en met welke chocoladesaus (politiek, zelfregulering, wetenschap al dan niet gefinancierd et cetera) rapporten worden overgoten en wat dat dan zou moeten betekenen voor de (professioneel) kritische bril waarmee zij de inhoud tot zich nemen.

Ik zie ze trouwhartig moeite doen te volgen waarom deze hele 'ver van mijn bed show' van belang is voor hun toekomst. En eerlijk gezegd raak ik zelf ook wel eens het spoor bijster met hoe ingewikkeld het stelsel ter verbetering van de sector onderwijs is geworden.

Mijn tekening begint altijd heel eenvoudig: met een poppetje. Dat poppetje is de individuele accountant die na jarenlang studeren, vaak al gecombineerd met werk, het dynami-

sche professionele krachtenveld ingaat, gewapend met een zwaar bevochten AA- of RA-titel en een tas vol integere intenties. Hij of zij wil zijn werk zo goed mogelijk doen ten overstaan van anderen.

Vervolgens breng ik samen met de studenten in kaart welke entiteiten van invloed zijn op hun dagelijkse werk en hun functioneren. Van binnen (het team, het kantoor) naar buiten (klanten, stakeholders), van interne naar externe regulering, onderwijs en onderzoek, in een maatschappelijk en juridisch speelveld. Hoe meer er op het bord komt te staan aan *discours*, hoe meer het dappere poppetje lijkt te verdwijnen.

Soms teken ik daar ook, als er genoeg tijd is, interactieschema's bij, zodat helder wordt wie er aantoonbaar bedreven in zijn om juist die plekken te bemachtigen (wat in dit geval ook een betekenisvol werkwoord is) waar de belangen worden 'gepacificeerd'. Dat woord kreeg ik ooit aangereikt door professor Arnold Heertje en ik vind het nog steeds een treffende term.

'De rug recht houden' wordt voor dat ene poppetje vaak teruggebracht tot een overzichtelijk ethisch dilemma, waar je op de app mag kiezen tussen a, b, c of d. Dat de werkelijkheid binnen de beroepspraktijk vele malen diffuser en ook politiek van aard is, laat zich slecht vangen in simpele casuïstiek. ←